

Nader ecologisch onderzoek

Herontwikkeling Oude Doetinchemseweg 22

's-Heerenberg

J.H. van den Brink Beheer B.V.

Nader ecologisch onderzoek

Herontwikkeling Oude Doetinchemseweg 22

's-Heerenberg

Opdrachtgever: J.H. van den Brink Beheer B.V.

Projectnummer: 3396.01

Datum: 29-09-2021

Projectleider en rapporteur: Jur Metselaar

Autorisatie: Laura Tilleman

Opdrachtnemer: Buro Ontwerp & Omgeving
Velperweg 157
6824 MB Arnhem
Postbus 2033
6802 CA Arnhem
info@ontwerpenomgeving.nl
www.ontwerpenomgeving.nl

INHOUD

Pagina

1	INLEIDING	3
2	PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN.....	4
2.1	Beschrijving projectgebied.....	4
2.2	Algemene constatering.....	4
2.3	Geplande werkzaamheden	4
3	RESULTATEN QUICKSCAN	5
3.1	Gebouwbewonende vleermuizen	5
3.2	Gierzwaluw.....	5
3.3	Huismus.....	5
4	ONDERZOEKSMETHODE.....	6
4.1	Gebouwbewonende vleermuizen	6
4.2	Gierzwaluw.....	6
4.3	Huismus.....	7
5	RESULTATEN	8
5.1	Vleermuizen	8
5.2	Gierzwaluw.....	10
5.3	Huismus.....	12
5.4	Overige waarnemingen	13
6	CONCLUSIE EN ADVIES	14
7	LITERATUURLIJST	15
7.1	Referenties	15
7.2	Overige geraadpleegde bronnen	15

1 INLEIDING

In opdracht van J.H. van den Brink Beheer B.V. is door Buro Ontwerp & Omgeving een quickscan natuurtoets uitgevoerd aan de Oude Doetinchemseweg 22 te 's-Heerenberg. Het plan voorziet in de sloop van de bestaande bebouwing en de realisatie van een wooncomplex met tien gestapelde appartementen.

Het nader ecologisch onderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan natuurtoets die Buro Ontwerp & Omgeving op 2 april 2021 in het projectgebied heeft uitgevoerd. Hieruit kwam naar voren dat de projectlocatie geschikt is als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen, gierzwaluw en huismus. Er is daarom nader onderzoek gedaan om vast te stellen of er verblijfplaatsen of jaar-rond beschermde nesten aanwezig zijn.

De volgende vragen staan centraal in het onderzoek:

- Zijn gebouwbewonende vleermuizen, gierzwaluw en huismus in het projectgebied aanwezig?
- Wat is de functie van het projectgebied voor deze soorten?
- Moet er een vergunning in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) worden aangevraagd?
- Moeten er mitigerende en/of compenserende maatregelen worden genomen?

In het voorliggende rapport worden achtereenvolgens het projectgebied (hoofdstuk 2), de resultaten uit de quickscan (hoofdstuk 3), de onderzoeksmethode (hoofdstuk 4), de resultaten van het nader onderzoek (hoofdstuk 5) en de conclusie en het advies (hoofdstuk 6) beschreven.

2 PROJECTGEBIED EN WERKZAAMHEDEN

2.1 Beschrijving projectgebied

Het projectgebied is gelegen binnen de bebouwde kom van 's-Heerenberg en bestaat in de huidige situatie uit een pand dat in gebruik was als fysiopraktijk. De locatie heeft een oppervlakte van circa 990 m². De directe omgeving van het projectgebied kan omschreven worden als woonmilieu. Het wordt begrensd door de Oude Doetinchemseweg aan de noord- en westzijde, de Dahliastraat aan de zuidzijde en woonpercelen aan de oostzijde (figuur 1).

Figuur 1. Ligging projectgebied (rood kader) aan de Oude Doetinchemseweg.

2.2 Algemene constatering

Het projectgebied bestaat uit de voormalige fysiopraktijk, bestrating en enkele groenperkjes. Het gebouw van de voormalige fysiopraktijk is L-vormig, heeft een wolfsdak en is in de huidige situatie niet meer in gebruik. Aan de binnenzijde is het nog deels gestoffeerd. Direct ten westen van het gebouw bevindt zich een privéparkeerplaats en ook aan de zuidoostelijke zijde van het gebouw ligt een bestraat gedeelte. De groenperkjes bestaan uit enkele hagen en struiken.

2.3 Geplande werkzaamheden

J.H. van den Brink Beheer B.V. heeft het voornemen om de bebouwing in het projectgebied te slopen en hiervoor in de plaats een wooncomplex te realiseren met tien gestapelde appartementen.

3 RESULTATEN QUICKSCAN

Op 2 april 2021 is in het projectgebied een quickscan natuurtoets uitgevoerd. Uit de quickscan blijkt dat er meer informatie benodigd was om de effecten van de sloop van het pand volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming. Hieronder worden deze resultaten nog eens kort besproken.

3.1 Gebouwbewonende vleermuizen

Tijdens het veldbezoek werden diverse invliegopeningen aangetroffen die als rust- of verblijfplaats van vleermuizen kunnen dienen. Het gaat om openingen onder de dakpannen naast de kilgoot, een opening boven een regenpijp en enkele loszittende nokvorsten. Alle vleermuissoorten vallen onder de Habitatrichtlijn en zijn beschermd volgens artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soorten opzettelijk te doden of vangen, opzettelijk te verstoren of de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of vernielen. De sloop van de bebouwing zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze als verblijfplaats fungeert. De aanwezigheid van gebouwbewonende vleermuizen moet daarom nader worden onderzocht.

3.2 Gierzwaluw

Tijdens het veldbezoek zijn potentiële invliegopeningen aangetroffen die als nest- of rustplaats kunnen dienen. Het gaat om de dakpannen naast de kilgoot. De gierzwaluw is beschermd volgens artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te storen, vangen of doden en zijn vaste verblijf- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. De sloop van de bebouwing zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze als nestplaats fungeert voor de gierzwaluw. De aanwezigheid van gierzwaluwen moet daarom nader worden onderzocht.

3.3 Huismus

Het projectgebied vormt een geschikte leefomgeving voor de huismus en tijdens het veldbezoek zijn de voorste rij dakpannen en dakpannen naast de kilgoot geschikt bevonden als potentiële nestlocatie van de soort. Daarnaast kunnen de bosschages eventueel behoren tot de functionele leefomgeving. De huismus wordt beschermd volgens artikel 3.1 van de Wnb. Hierdoor is het verboden om de soort opzettelijk te storen, vangen of doden en de nest- of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. Daarnaast is ook de functionele leefomgeving van de huismus beschermd. De sloop van het gebouw en het verwijderen van de bosschages zou kunnen leiden tot overtreding van de Wet natuurbescherming als deze tot de nestlocaties of de functionele leefomgeving behoren. De aanwezigheid van huismussen moet daarom nader worden onderzocht.

4 ONDERZOEKSMETHODE

4.1 Gebouwbewonende vleermuizen

Het nader onderzoek naar vleermuizen werd uitgevoerd conform het vleermuisprotocol 2021 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2021). De onderzoeksmethode naar de gewone en ruige dwergvleermuis werd aangehouden, waarbij ook andere vleermuissoorten aangetoond kunnen worden m.b.v. vleermuisdetectors. Dit houdt in dat het te slopen gebouw op de volgende verblijfsfuncties is onderzocht (BIJ12, 2017^a):

- Kraamverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij minimaal één onderzoeksrondes moet plaatsvinden in juni;
- Zomerverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 mei - 15 juli) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarbij minimaal één onderzoeksrondes moet plaatsvinden in de kraamperiode;
- Paarverblijven: Twee onderzoeksrondes (15 aug - 1 okt) met een tussenperiode van minimaal tien dagen, waarvan minimaal één onderzoeksrondes moet plaatsvinden rond middernacht.

De veldbezoeken werden uitgevoerd onder omstandigheden die gunstig zijn voor het waarnemen van vleermuizen. De temperatuur was bij alle veldbezoeken tenminste 7°C, de windsnelheid lag onder de 5 Bft. en er viel geen neerslag anders dan lichte motregen.

Type onderzoek	Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Inventariseren
• Kraam • Zomer	26-05-2021	21:30 – 23:35	12	NW3	Bewolking 80 – 100%, tot 22:00 af en toe lichte motregen	J. Metselaar
• Kraam • Zomer	28-06-2021	22:00 – 00:00	21 – 19	W1	Bewolking 50 – 100% en droog	L. Tilleman
• Zomer	12-07-2021	03:30 – 05:30	18	OZO1	Bewolking 50 – 30% en droog	J. Metselaar
• Paar	25-08-2021 – 26-08-2021	22:30 – 00:30	16	W2	Bewolking 90 – 100% en droog	L. Tilleman
• Paar	14-09-2021	21:00 – 23:00	19 – 18	Z2	Bewolking 20 – 40% en droog	J. Metselaar

De onderzoeken werden uitgevoerd met behulp van vleermuisdetectors (Batlogger M, Batlogger M2 en/of Pettersson D200) waarmee ultrasone geluiden van vleermuizen geluiden van vleermuizen hoorbaar werden gemaakt voor het menselijk oor.

4.2 Gierzwaluw

Het nader onderzoek naar de gierzwaluw werd uitgevoerd tussen 15 mei en 15 juli conform het Kennisdokument van BIJ12. In deze periode maken gierzwaluwen gebruik van de nestlocaties. Er werden drie veldbezoeken afgelegd met een tussenperiode van tien dagen. Hiervan vond minimaal één van de veldbezoeken plaats tussen 20 juni en 7 juli. Dit is de periode waarin gierzwaluwen jongen kunnen hebben. De inventarisaties begonnen twee uur voordat de zon onderging en duurden tot aan zonsondergang (BIJ12, 2017^b).

Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Inventariserenden
11-06-2021	21:30 – 23:35	24 – 20	W2	Bewolking 25 – 50% en droog	J. Metselaar
28-06-2021	20:00 – 22:00	23 – 21	W1	Bewolking 50% en droog	L. Tilleman
12-07-2021	19:50 – 21:50	21 – 19	ZW2 – N1	Bewolking 100 – 95% en droog	L. Tilleman

4.3 Huismus

Het nader onderzoek naar de huismus werd uitgevoerd tussen 1 april en 15 mei conform het Kennisdocument van BIJ12. In deze periode werden twee veldbezoeken afgelegd met een tussenliggende periode van minimaal tien dagen. Omdat de quickscan in de juiste periode van het jaar is uitgevoerd en de huismus nadrukkelijk is onderzocht is slechts één extra veldonderzoek nodig. Gedurende één uur werd daarom gekeken of er zingende mannetjes aanwezig zijn en of er gebruik wordt gemaakt van invliegopeningen naar nestlocaties. Ook werd onderzocht of de bosschages deel uitmaken van de essentiële functionele leefomgeving (BIJ12, 2017^c).

Datum	Tijd	Temp. (°C)	Wind (Bft.)	Weer	Inventariserenden
02-04-2021	10:00 – 11:00	5	N3	Bewolking 90% en droog	J. Metselaar
19-04-2021	09:40 – 10:40	8	NO2	Bewolking 80% en droog	L. Tilleman

5 RESULTATEN

5.1 Vleermuizen

Eerste veldonderzoek (kraam-/zomerverblijven)

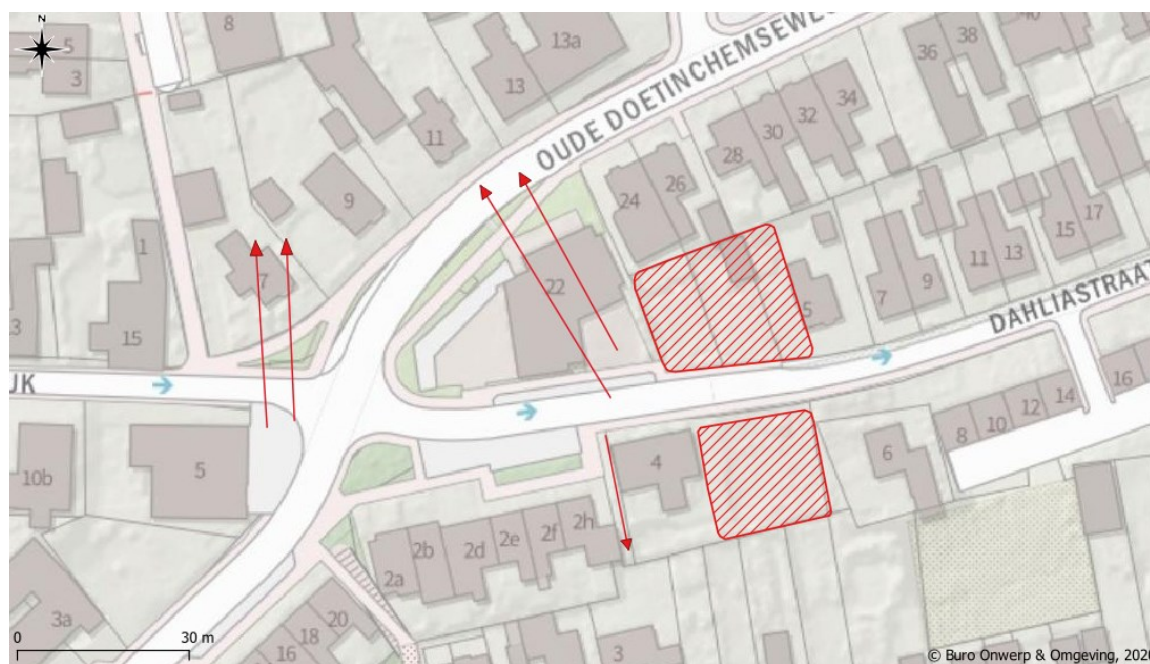
Het eerste vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de avond van 26 mei 2021. Tijdens het veldbezoek werden geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. De eerste activiteit werd waargenomen om 21:50. Een gewone dwergvleermuis passeerde vanuit Dahliastraat 4 en foerageerde tien minuten lang in de tuinen achter Oude Doetinchemseweg 24 en 26, naast het projectgebied. Tussen 22:00 en 23:00 werd zes keer een passerende gewone dwergvleermuis vastgesteld. Na 23:00 was er tot het moment van vertrek wat vaker sprake van foerageeractiviteit in de naastgelegen tuinen. Er was echter geen binding met het onderzochte gebouw.

Tweede veldonderzoek (kraam-/zomerverblijven)

Het tweede vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de avond van 28 juni 2021. Tijdens het veldbezoek werden geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Om 22:17 werd de eerste passerende gewone dwergvleermuis vastgesteld. Dit exemplaar kwam aangevlogen van buiten het projectgebied. Vervolgens werden er geregeld passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, enkele keren ook foeragerend. Verder is er op deze avond drie keer een overvliegende rosse vleermuis en negen keer een passerende laatvlieger waargenomen. Van de laatstgenoemde soort was er één exemplaar kort foeragerend aanwezig en werden twee laatvliegers tegelijkertijd passerend gezien. Geen enkele vleermuis toonde echter binding met het onderzochte gebouw.

Derde veldonderzoek (zomerverblijven)

Het derde vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de vroege ochtend van 12 juli 2021. Tijdens het veldbezoek werden geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Om 3:45 werd de eerste passerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Verder was er van 4:26 tot 5:02 vrijwel continu een foeragerende gewone dwergvleermuis aanwezig in de tuin naast het onderzochte gebouw. Soms werd deze vergezeld door een tweede exemplaar die ook geregeld in de tuin van Dahliastraat 4 te vinden was. Om 4:45 werden nog twee passerende exemplaren over het gebouw waargenomen (noordelijke richting) en om 5:06 twee exemplaren die ten westen van het projectgebied in noordelijke richting passeerden (figuur 2). Daarnaast is twee keer een overvliegende rosse vleermuis waargenomen. De waargenomen vleermuizen toonden geen binding met het onderzochte gebouw en er werden geen invliegende vleermuizen waargenomen.

Figuur 2. Waarnemingen van gewone dwergvleermuizen tijdens het onderzoek op 12 juli 2021. Rode pijlen geven de vliegbewegingen van passerende exemplaren aan en rood gearceerde vlakken geven de tuinen aan waar langdurig door de soort werd gefoerageerd.

Vierde veldonderzoek (paarverblijven)

Het vierde vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de nacht van 25 op 26 augustus 2021. Op deze avond werden verschillende baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen, maar deze toonden geen binding met het onderzochte gebouw. Eén baltslocatie werd vastgesteld rond de Dahliastraat 2h/4. Verder was er ook geregeld balts te horen rond de Oude Doetinchemseweg 7 en ter hoogte van nummer 26/28. Daarnaast is deze avond acht keer een passerende ruige dwergvleermuis waargenomen, drie keer een passerende laatvlieger en twee keer een overvliegende rosse vleermuis. Geen van de waargenomen vleermuizen toonde binding met het onderzochte gebouw.

Vijfde veldonderzoek (paarverblijven)

Het vijfde vleermuisonderzoek werd uitgevoerd in de avond van 10 september 2021. Op deze avond werden verschillende baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen, maar deze toonden geen binding met het onderzochte gebouw. De dichtstbijzijnde baltslocatie bevond zich ter hoogte van Dahliastraat 4. Dit exemplaar vloog vaak op en neer tot aan Dahliastraat 8. Verder was er ook geregeld balts te horen tussen Dahliastraat 14 en 23, de steeg tussen Kruisstuk 15 en Oude Doetinchemseweg 7, tussen de Montestraat 14 en Maria Manciacstraat 10 en op het deel van de Nieuwstraat tussen de Oude Doetinchemseweg en Maria Manciacstraat (figuur 3). Daarnaast is op deze avond twee keer een passerende laatvlieger, één keer een passerende ruige dwergvleermuis en drie keer een overvliegende rosse vleermuis vastgesteld. Deze vleermuizen toonden eveneens geen binding met het onderzochte gebouw.

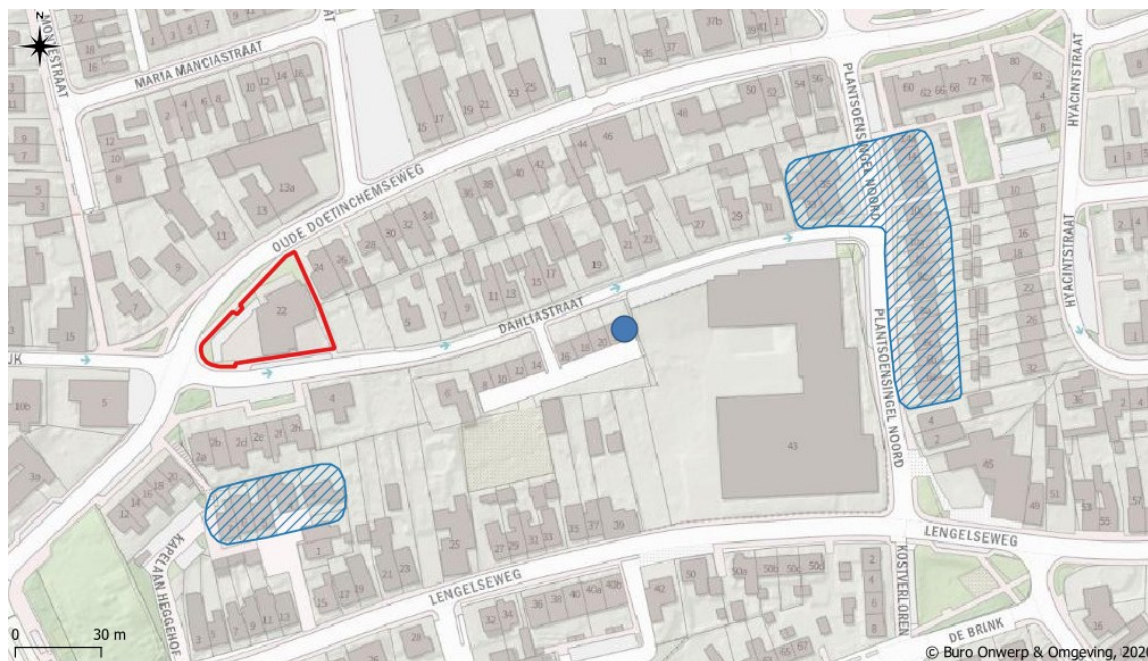
Figuur 3. Activiteitengebied van baltende gewone dwergvleermuizen (rood gearceerde vlakken) ten opzichte van het projectgebied (rood kader).

5.2 Gierzwaluw

Voor het onderzoek naar de gierzwaluw werden drie veldbezoeken afgelegd. Deze vonden plaats op 11 juni, 28 juni en 12 juli 2021. Tijdens het eerste bezoek waren er bij aankomst geen gierzwaluwen aanwezig. Naar het einde toe zijn er wel vaker één of meerdere exemplaren overvliegend waargenomen. Op deze avond zijn er maximaal vier gierzwaluwen gelijktijdig boven het projectgebied gezien, maar was er niet te spreken van binding met het projectgebied. Aan de andere zijde van de Dahliastraat, bij Plantsoensingel-Noord was een groep van tenminste twaalf exemplaren aanwezig. Hier werden de gierzwaluwen wel laagvliegend en gierend langs de gebouwen waargenomen.

Tijdens het tweede bezoek waren er bij aankomst zeven gierzwaluwen hoog in de lucht aanwezig, om 21:30 vlogen er twee exemplaren wat lager over gebouw, maar er was geen sprake van nestindicerend gedrag. Aan het eind van de Dahliastraat en de woningen aan de Plantsoensingel-Noord was veel gierzwaluwactiviteit met laagvliegende en roepende exemplaren (figuur 4)

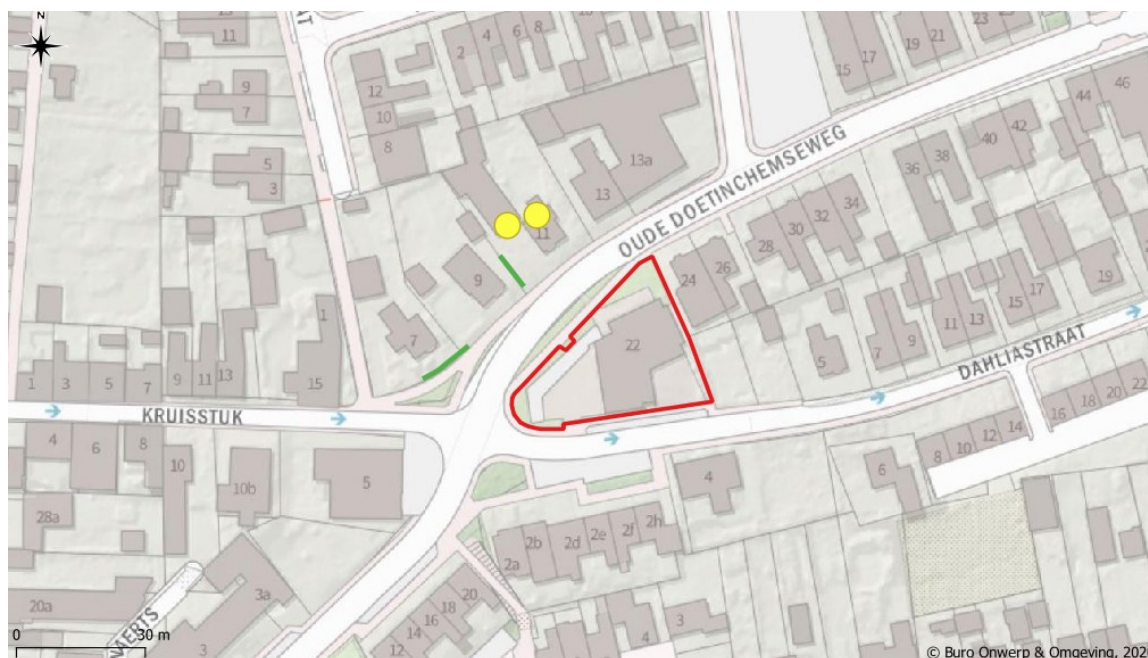
Bij het derde bezoek waren er bij aankomst veertien exemplaren hoog in de lucht aanwezig. Er was meer activiteit boven het gebouw en boven de woonwijk ten zuiden van het projectgebied dan tijdens het voorgaande bezoek. Er was echter geen sprake van binding met het onderzochte gebouw. Tevens was er weer veel activiteit aan de andere zijde van de Dahliastraat, hier werden maximaal 27 exemplaren tegelijkertijd in de lucht waargenomen en is één invliegend exemplaar gezien (figuur 4). Dit betrof een kantpan aan de zijkant van Dahliastraat 22.

Figuur 4. Locaties waar tijdens de bezoeken nestindicerend gedrag van de gierzwaluw werd waargenomen (blauw gearceerde gebieden) in de omgeving van het projectgebied (rood kader). De blauwe stip geeft de waarneming van een invliegende gierzwaluw weer op Dahliastraat 22.

5.3 Huismus

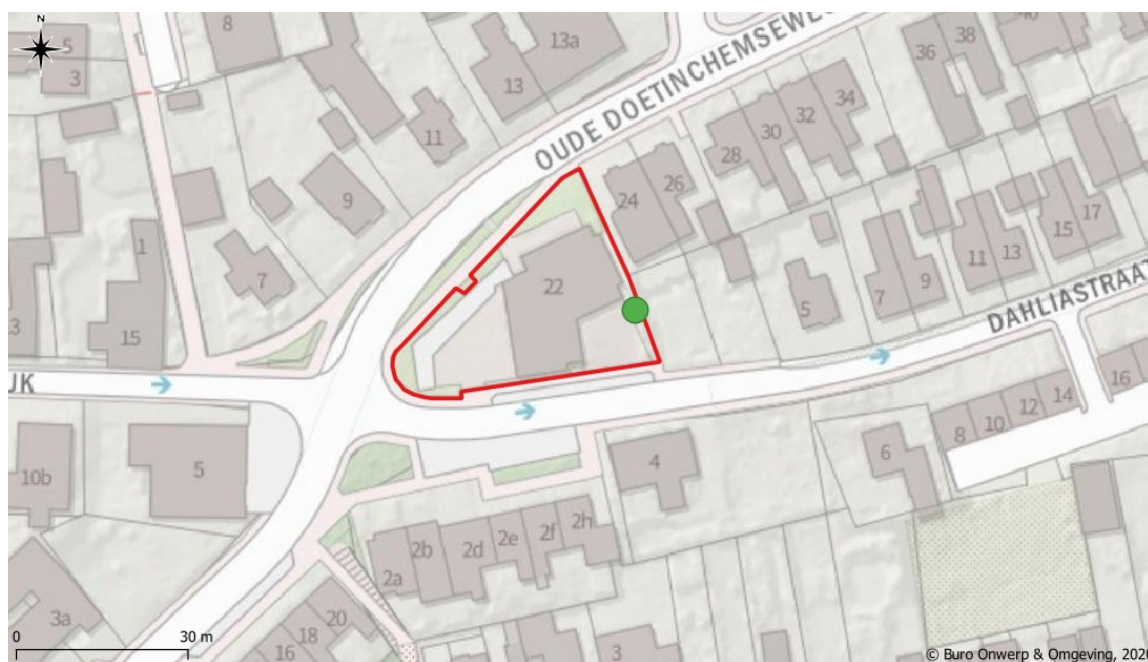
Voor het onderzoek naar de huismus werden twee veldbezoeken afgelegd. Deze vonden plaats op 2 en 19 april 2021. Tijdens het eerste bezoek zijn enkel huismussen waargenomen aan de overzijde van de Oude Doetinchemseweg. Hier bevinden zich kwetterbosjes in de tuinen van nummer 7 en 9. Tijdens het tweede bezoek werden deze kwetterbosjes ook waargenomen. Daarnaast zijn er twee zingende mannetjes gezien op het woonhuis en de schuur van Oude Doetinchemseweg 11. In het projectgebied werden geen nestin-dicerende waarnemingen gedaan en de begroeiing behoort niet tot het functioneel leefgebied (figuur 5).

Figuur 5. Waarnemingen van zingende mannetjes (gele stippen) en kwetterbosjes (groene lijnen) in de omgeving van het projectgebied (rood kader).

5.4 Overige waarnemingen

Op 28 juni is er een egel waargenomen die vanaf de aangrenzende tuin de weg overstak om 22:53. Op 12 juli is van 3:43 tot 4:59 ook een egel waargenomen rondom het gebouw. Om 3:55 liep de egel naar de naastgelegen tuin en om 4:59 liep het dier naar de haag langs het onderzochte gebouw. Hier is de egel gebleven, waardoor aangenomen kan worden dat zich hier een rust- of verblijfplaats van de egel bevindt (figuur 6).

Figuur 6. Rust- of verblijfplaats van de egel (groene stip) in de haag langs de oostrand van het projectgebied.

6 CONCLUSIE EN ADVIES

Buro Ontwerp & Omgeving heeft in opdracht van J.H. van den Brink Beheer B.V. een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Oude Doetinchemseweg 22 te 's-Heerenberg. Het onderzoek vond plaats naar aanleiding van de voorgenomen sloop van de bebouwing. In de onderstaande tabel staat een samenvatting van de resultaten. Bij aanwezigheid van de soort is aangegeven waar deze soort is aangetroffen, welke artikelen van de Wet natuurbescherming (mogelijk) worden overtreden en welke vervolgstappen ondernomen moeten worden.

Soort	Aanwezigheid	Locatie	Wnb-artikel	Vervolgstep
Vleermuizen	Nee	-	-	-
Gierzwaluw	Nee	-	-	-
Huismus	Nee	-	-	-

Er zijn geen nest- of verblijfplaatsen van vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen vastgesteld binnen het projectgebied. Met betrekking tot soortbescherming kan worden opgemerkt dat er geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is om de ontwikkeling mogelijk te maken.

Algemene diersoorten

Het kan zijn dat er tijdens de werkzaamheden algemene diersoorten in het projectgebied voorkomen. Tijdens het vleermuisonderzoek op 12 juli 2021 werd een rust- of verblijfplaats van een egel ontdekt in de haag langs de oostrand van het projectgebied. Met betrekking tot de egel moet de algemene zorgplicht in acht worden genomen (artikel 1.11 Wnb). Er wordt daarom aangeraden de aanwezige beplanting bij voorkeur nog in oktober 2021 te verwijderen. Dit is de periode voordat de winterslaap begint en waarin de egel geen jongen meer heeft. Verwijder de beplanting in eerste handmatig zodat een goed zicht ontstaat op de eventueel aanwezige egel. Overigens moet de sloop van het gebouw plaatsvinden buiten het vogelbroedseizoen omwille de aanwezigheid van algemene broedvogelsoorten.

7 LITERATUURLIJST

7.1 Referenties

BIJ12 (2017^a). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, Pipistrellus pipistrellus, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

BIJ12 (2017^b). *Kennisdocument Gierzwaluw, Apus apus, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

BIJ12 (2017^c). *Kennisdocument Huismus, Passer domesticus, versie 1.0, juli 2017*. Utrecht, Nederland: BIJ12.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2021) *Vleermuisprotocol 2021, januari 2021*. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl

7.2 Overige geraadpleegde bronnen

Dietz, C. & Kiefer, A. (2016). *Bats of Britain and Europe*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Bloomsbury Publishing.

Svensson, L., Mullarney, K. & Zetterström (2009). *Birds of Europe (2e ed.)*. Londen, Verenigd Koninkrijk: HarperCollins Publishers.

Vogelbescherming Nederland & Stichting Veldonderzoek Flora en Fauna (2007). *Topografische atlas voor flora en fauna van Nederland (1e ed.)*. Papendrecht, Nederland: Mouthaan Grafisch Bedrijf.

